

УДК 338

Анастасія Бабюк, Світлана Цимбалюк

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ІНОВАЦІЙНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Anastasia Babyuk, Svitlana Symbalak

INNOVATIVE METHODS OF COST MANAGEMENT IN THE ENTERPRISE

В умовах ринкової економіки успішна робота будь-якого підприємства багато в чому залежить від вірно обраної системи, стратегії та методів управління витратами. Тому на сьогоднішній день перед бізнесовими структурами постає завдання впровадження ефективної системи управління витратами та контролю за ними.

Вивчення теоретичних та практичних аспектів обліку та контролю витрат суб'єктів господарювання, формування собівартості продукції та послуг здійснювалося в наукових працях багатьох відомих вітчизняних дослідників, таких як: Агеева Н., Бутинець Ф., Гаврилова Д., Герасимчука Н., Денісова С., Кармінського О., Крилова В., Мазурова І., та інших.

Дія таких об'єктивних чинників, як концентрація виробництва, удосконалення його технології й організації, розробка теорії нормування витрат праці й матеріальних ресурсів, розвиток методів оперативного управління виробництвом, гостра необхідність оперативного контролю витрат і регулювання собівартості, призвела до створення і поширення різноманітних систем і методів управління витратами підприємства.

У процесі нашого дослідження зупинимось для порівняння на двох методах калькулювання – ABC та CVP. За методом ABC-costing, діяльність підприємства розглядається у вигляді процесів або робочих операцій за якими і визначається необхідна сума витрат підприємства протягом періоду або витрат на певний вид продукції. При даній системі непрямі витрати розподіляються з урахуванням причинно-наслідкових зв'язків між витратами і факторами, що їх зумовлюють, із включенням у розрахунки проміжного об'єкта калькулювання – операції. Таким чином, особливістю даної системи є те, що використовуються два об'єкти калькулювання – проміжний (операція) і підсумковий (продукція, послуга).

Наступний метод – CVP (аналіз точки беззбитковості), ґрунтується на зіставленні трьох величин: витрат підприємства, доходу від реалізації та прибутку, співвідношення яких дозволяє визначити виручку від реалізації (обсяг реалізації), яка при відомих величинах постійних витрат підприємства і змінних витрат на одиницю продукції забезпечить беззбитковість діяльності або планований фінансовий результат. Перетин ліній витрат і чистого доходу (виручки) від реалізації має місце в точці беззбитковості (критичній точці), в якій загальна сума витрат покриття дорівнює чистому доходу від реалізації (O_k). Маржинальний дохід (М), як сума прибутку від реалізації і постійних витрат, в цій точці буде дорівнювати постійним витратам ($V_{п}$). Кожен додатковий приріст обсягу реалізації вище точки беззбитковості супроводжується збільшенням прибутку. І навпаки, якщо обсяг реалізації падає нижче точки беззбитковості, то виникають і зростають збитки. Різниця між фактичним обсягом реалізації (О) і значенням критичної його точки (O_k) характеризує зону безпеки підприємства.

Проведений аналіз сучасних методів управління витратами показав, що для вирішення проблеми оптимізації витрат та ефективності господарювання підприємств необхідний індивідуальний підхід до вибору існуючих систем управління витратами, а в низці випадків до формування власної системи управління з урахуванням галузевих особливостей, організаційної структури і масштабності їх діяльності.